

PPM2215 การบริหารตลาดการเงิน

Financial Market Management

อาจารย์ ดร.ภูติศ นอขุนทด
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เครื่องมือเครดิต (Credit Instruments)

เป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงถึง สภาพการเป็นหนี้ ระยะเวลาการชำระหนี้ และเงื่อนไขอื่นที่ตกลงกัน เช่น อัตราดอกเบี้ย วิธีการชำระคืน โดยกระทำขึ้นในรูปแบบตามที่กฎหมายกำหนด จำแนกการใช้เครื่องมือเครดิตได้ 3 รูปแบบได้แก่

1. สัญญาปากเปล่า (Oral Agreement) ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเครดิตจำนวนเล็กน้อยซึ่งทางเจ้าหนี้ลูกหนี้มักจะมีควมไว้วางใจกันและกัน โดยมักเป็นเรื่องของเครดิตสำหรับการอุปโภคบริโภค

เครื่องมือเครดิต (Credit Instruments)

เครื่องมือเครดิตชนิดนี้มีจุดที่ต้องระมัดระวังในการนำ คือ

1.1 ทำการพิสูจน์นี้ได้ยาก เพราะไม่มีเอกสารใดๆ มายืนยันในกรณีเงื่อนไขต่างๆ ที่ได้ตกลงกันก่อนหน้านี้ หากมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดละเมิดสัญญา และยากต่อการฟ้องร้องบังคับคดีได้ตามกฎหมาย

1.2 เจ้าหน้าที่ทำการพิสูจน์นี้ได้ยาก เพราะไม่มีสัญญารับรองว่าบุคคลคนนี้เป็นลูกหนี้ของตนหรือไม่ ซึ่งทำให้ยากต่อการฉ้อโกง

1.3 ไม่สามารถโอนสิทธิไปยังบุคคลที่สามได้ เนื่องจากไม่มีเอกสารในการรับรองหนี้

เครื่องมือเครดิต (Credit Instruments)

2. เครดิตในทางบัญชี (Book Credit) ส่วนใหญ่แล้วเครดิตรูปแบบนี้เป็นที่นิยมใช้มากที่สุดทางธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากมีวิธีการที่ง่ายและมีหลักฐานการเป็นหนี้ในลักษณะของการลงบัญชี เช่น การมีใบกำกับสินค้า(Invoice) ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) อย่างไรก็ดี เอกสารดังกล่าวมิได้แสดงภาพความเป็นหนี้ที่ชัดเจน โดยลำพังเอกสารมิใช่เอกสารในรูปแบบของสัญญาที่จะนำไปฟ้องร้องบังคับคดีได้ตามกฎหมาย

ดังนั้น เครื่องมือเครดิตในรูปแบบนี้จึงอาศัยความไว้วางใจกันและกันเช่นเดียวกับเครดิตที่เป็นสัญญาปากเปล่า แต่มีข้อดีคือ ช่วยอำนวยความสะดวกและรวดเร็วในการประกอบธุรกิจ

เครื่องมือเครดิต (Credit Instruments)

3. เอกสารเครดิต (Written Instrument) เป็นเครื่องมือเครดิตในรูปแบบและวิธีการของเอกสารที่สามารถใช้บังคับทางกฎหมายได้ เพราะมีการบันทึกสภาพหนี้ ระยะเวลาชำระคืน และเงื่อนไขของการชำระหนี้อื่นๆ ตามที่ตกลงกันในรูปแบบที่กฎหมายรับรอง โดยเอกสารเครดิตนี้สามารถโอนสิทธิเรียกร้องไปยังบุคคลอื่นต่อไปได้ จึงเป็นที่นิยมใช้กันมาก

เครื่องมือเครดิต (Credit Instruments)

3. เอกสารเครดิต (Written Instrument) เป็นเครื่องมือเครดิตในรูปแบบและวิธีการของเอกสารที่สามารถใช้บังคับทางกฎหมายได้ เพราะมีการบันทึกสภาพหนี้ ระยะเวลาชำระคืน และเงื่อนไขของการชำระหนี้อื่นๆ ตามที่ตกลงกันในรูปแบบที่กฎหมายรับรอง โดยเอกสารเครดิตนี้สามารถโอนสิทธิเรียกร้องไปยังบุคคลอื่นต่อไปได้ จึงเป็นที่นิยมใช้กันมาก

เครื่องมือเครดิต (Credit Instruments)

เอกสารเครดิต จำแนกเป็นประเภทต่างๆได้หลายลักษณะ ซึ่งโดยทั่วไปจำแนกตามลักษณะของการเปลี่ยนมือ จำแนกตามลักษณะของวัตถุประสงค์ จำแนกตามลักษณะของผู้ออกตราเอกสาร และจำแนกตามระยะเวลา

เอกสารเครดิตจำแนกตามลักษณะของการเปลี่ยนมือ

จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เอกสารเครดิตที่เปลี่ยนมือได้ตามกฎหมาย เครดิตชนิดนี้จะต้องมีการระบุนายละเอียดต่างๆ ในรูปแบบที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้ ก็จะสามารถคุ้มครองผู้รับโอนสิทธิที่มีการเปลี่ยนมือไป เช่น ตั๋วเงินชนิดต่างๆ ได้แก่ ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน เช็ค เป็นต้น

เอกสารเครดิตจำแนกตามลักษณะของการเปลี่ยนมือ

2. เอกสารเครดิตที่เปลี่ยนมือไม่ได้ตามกฎหมาย เครดิตลักษณะนี้แม้จะมีรายละเอียดต่างๆ ที่ชัดเจนเป็นลายอักษรครบถ้วนก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถโอนสิทธิไปยังบุคคลอื่น ๆ ได้ เนื่องจากกฎหมายไม่รับรองหรือนุญาตให้สามารถทำได้ หากมีการโอนเปลี่ยนมือไปก็จะไปเข้าเกณฑ์ทางกฎหมายที่ว่า “ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีไปกว่าผู้โอน” เช่น สัญญากู้ยืมเงิน

เอกสารเครดิตจำแนกตามลักษณะของวัตถุประสงค์

จำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. เอกสารเครดิตสำหรับการพาณิชย์ มีอายุของเครดิตระยะสั้นไม่ยาวนาน เอกสารส่วนใหญ่ได้แก่ ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน และเช็ค เป็นต้น
2. เอกสารเครดิตสำหรับการลงทุน ส่วนใหญ่แล้วเป็นเครดิตระยะยาวที่มีการชำระคืนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เพราะเป็นการลงทุนซื้อสินทรัพย์ถาวร เช่น โรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ เอกสารเครดิตชนิดนี้ได้แก่ หุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือสัญญาเงินกู้ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

เอกสารเครดิตจำแนกตามลักษณะของผู้ออกตราสาร

จำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เอกสารเครดิตที่มีลักษณะเป็นสัญญาจ่ายเงิน เอกสารเครดิตที่ผู้ออกเอกสารสัญญาว่าจะจ่ายเงินคืนให้กับผู้ถือเอกสารเมื่อถูกทวงถามหรือตามระยะเวลาที่กำหนด เอกสารเครดิตชนิดนี้ได้แก่ สัญญากู้ยืม และตั๋วสัญญาใช้เงิน

เอกสารเครดิตจำแนกตามลักษณะของผู้ออกตราสาร

2. เอกสารเครดิตที่มีลักษณะเป็นคำสั่งให้จ่ายเงิน เอกสารประเภทนี้ ผู้ออกเอกสารจะมีคำสั่งให้บุคคลที่สาม ซึ่งอาจเป็นบุคคลอื่นหรือสถาบันการเงิน จ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงินหรือตามคำสั่ง

ดังนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องในเอกสารเครดิตประเภทนี้ จึงมีด้วยกัน 3 ฝ่าย คือผู้สั่งจ่าย ผู้จ่าย และผู้รับเงิน โดยปกติบุคคลทั้งสามฝ่ายนี้มักเป็นคนละคนกัน แต่บางกรณีผู้สั่งจ่ายกับผู้รับเงินอาจเป็นคนเดียวกันก็ได้ เช่น ตัวแลกเงิน เช็คและตราฟัธนาการ

เอกสารเครดิตจำแนกตามระยะเวลา

1. เอกสารเครดิตระยะยาว

มีอายุไถ่ถอนคืนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

หุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือสัญญากู้เงินตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. เอกสารเครดิตระยะปานกลาง

มีอายุเกินกว่า 1-5 ปี ส่วนใหญ่มักใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ให้ผลตอบแทนกลับไม่น้อยกว่าจำนวนกู้ภายในระยะเวลาที่กู้ยืม

ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วสัญญากู้เงินตั้งแต่ 2-5 ปี

เอกสารเครดิตจำแนกตามระยะเวลา

3. เอกสารเครดิตระยะสั้น

ระยะเวลาครบกำหนดที่ชำระหนี้ไม่เกิน 1 ปี หรือสามารถเรียก
หนี้คืนได้ทันที (ไม่มีกำหนดระยะเวลา) เนื่องจากผู้กู้สามารถ
ชำระหนี้คืนได้เร็ว

เช็ค ตั๋วแลกเงิน ตั๋วพาณิชย์ สัญญาเบิกเงินเกินบัญชี
ของธนาคาร (Bank Overdraft: O/D)

ลักษณะสำคัญของเครื่องมือเครดิตที่สำคัญ

ในรูปแบบของเอกสารที่นิยมใช้ในหน่วยธุรกิจ สถาบันการเงิน หรือ
รัฐบาล ประกอบด้วย

เอกสารระยะสั้น

ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วแลกเงิน เช็ค

เอกสารระยะยาว

หุ้นทุน(เงินปันผลเสียภาษีในอัตราร้อยละ
10) หุ้นกู้ พันธบัตร

เอกสารเครดิตระยะสั้น

1. เอกสารเครดิตระยะสั้น

ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Notes)

เป็นเอกสารเครดิตที่ผู้เป็นลูกหนี้ เรียกว่า “ผู้ออกตั๋ว” เป็นผู้ออก
ในลักษณะสัญญาจะใช้เงินในจำนวนที่ระบุไว้พร้อมทั้งอัตราดอกเบี้ย
(ถ้ามี)

ในระยะเวลาที่กำหนดให้แก่เจ้าหนี้ ที่เรียกว่า “ผู้รับเงิน” หรือ
ตามคำสั่ง

บุคคลที่เกี่ยวข้องในตั๋วสัญญาใช้เงินจึงมี 2 ฝ่าย

ผู้ออกตั๋วหรือลูกหนี้

บุคคลผู้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงิน
จำนวนหนึ่งแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง

ผู้รับเงินหรือเจ้าหนี้

ในฐานะตามกฎหมายถือเป็น”ผู้ทรง”
ได้ตั๋วสัญญาใช้เงินไว้ในครอบครอง การ
ครอบครองนั้น อาจได้มาจากการเป็นผู้รับ
เงินหรือผู้รับสัถกหลัง

การรับโอนสิทธิมาจากบุคคลอื่น กฎหมายได้รับรองให้เอกสารเครดิตประเภทนี้
มีการโอนสิทธิเรียกร้องไปยังบุคคลอื่นได้วิธี “การสลักหลังและส่งมอบ”

การสลักหลังกระทำด้านหลังตัวสัญญาใช้เงินและต้องลงลายมือชื่อผู้สลักหลัง
ไว้ด้วย ส่วนจะบุชื่อผู้รับสลักหลังด้วยหรือไม่ก็ได้

ตัวสัญญาใช้เงินจะต้องมีรายการต่อไปนี้

1. คำบอกชื่อว่าเป็นตัวสัญญาใช้เงิน
2. คำมั่นสัญญาอันปราศจากเงื่อนไขว่าจะใช้เงินเป็นจำนวนแน่นอน
3. วันถึงกำหนดใช้เงิน
4. สถานที่ใช้เงิน
5. ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
6. วัน และสถานที่ออกตัวสัญญาใช้เงิน
7. ลายมือชื่อผู้ออกตัว

ลักษณะทั่วไปของตั๋วสัญญาใช้เงิน

ทั้งนี้ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน(Maker) และผู้รับเงิน (Payee) อาจเป็นบุคคลเดียวกัน

ตั๋วสัญญาใช้เงิน

ตั๋วสัญญาใช้เงิน PROMISSORY NOTE	
ออกตั้งแต่วันที่ _____ Date of Issue	
วันถึงกำหนดชำระ _____ Date of Maturity	สถานที่ออกตั๋ว _____ Place of Issue
สัญญาว่าจะจ่ายให้แก่ _____ Promissory pay to	
จำนวนเงิน _____ The Amount of	
สถานที่ใช้เงิน _____ Place of Payment	
ลงชื่อผู้สั่งจ่าย _____ Drawer	

ไทยพาณิชย์
SCB

บัญชีผู้รับเงินเท่านั้น

ดราฟท์
Draft

วันที่
Date

0 3 0 9 2 5 5 7

รวมสิบแปด / dix-huit

เมื่อทวงถาม โปรดจ่ายเงินตามดราฟท์นี้
On Demand of This Sole of Exchange

หรือตามคำสั่ง
Or Order

0276 - สาขาถนนเลียบคลองหลวง (ชาฟวีเวิร์ด) 2 ซ. เลียบคลองหลวง 16 คลองหลวง กรุงเทพมหานคร

จ่าย
Pay

นางประทุม มีเจริญ

จำนวนเงิน (บาท)
The Sum of (Baht)

สามล้านบาทถ้วน***

ถึง ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
To Siam Commercial Bank Public Company Limited
สาขาทั่วประเทศ

0653

แหลมฉบัง

ดราฟท์ เลขที่
Draft No.

14/0005

0276140900000033

เลขที่ Serial No.

สาขาเลขที่ Branch No. / Code

บัญชีเลขที่ Account No.

สำหรับธนาคาร For Bank

฿

*****3,000,000.00

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
Siam Commercial Bank Public Company Limited

26165

ผู้มีอำนาจลงนาม Authorized Signature

2704

๙ ๗ ๘ ๙ ๗ ๑ ๙

๑๔ ๐๒ ๗๖ ๐ ๐ ๒ ๗ ๖ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๘ ๐ ๐ ๔